

Od Radgone. 7. marcija. (Železnice. Kordon proti Ogerskem u. Peticije.) Vse kar tukaj zemljo tlači, mestjan in kmet, gospodar in hlapec govori že dobrega pol leta dan na dan o železnici. Vzlasti nekteri Radgončani brusili so po Dunaju in Gradcu večkrat podplate, ter se priklanjali ministrom, raznim „direktorjem“ in bogatinom, naj postavijo železnico, kakor jo Radgončani želé, — t. j. naj potegnejo eno črto od Radgone v Ptuj, in drugo od Radgone v Lipnico. — Tako so želeli in delali nekteri gospodje visoke glave, trdé, da se godi vse le na korist in v imenu celega mesta in okolice. A dobro so jo naleteli! Zviti Ljutomeržani pripeljejo se neki den, ter pobirajo od hiše do hiše po Radgoni podpise za peticijo, ki prosi železnice od Radgone ne v Ptuj, marveč v Ljutomer, in drugo črto iz Radgone ne v Lipnico, marveč v Maribor. In glejte — ujeli so zviti tržanje veliko večino mestjanov v svojo kletko, — in tako so Radgončani dobro speljali svoje prejšnje „zaupne može“ na led. Spomnili so se namreč sčasom bili, da jih mnogo v Ljutomerski okolici ima vinograde, ter djali: bolje da nas vozi v trgatev žvižgajoči lukamatija, ko naša medla ključeta. Mi imamo razlog, se tega slednjega sklepa Radgončanov le veseliti, in pritrjujemo v vsem gosp. K., ki je nedavno v „Narodu“ s tehtnimi dokazi črto Radgona-Ljutomer-Varaždin zagovarjal. Tako bo nova železnica nam in Hrvatom, tržnim in vojaškim zahtevam zadostovala. Prebivalci „slovenskih gor“ dobijo zdatno odškodovanje v črti Radgona — Maribor, ktera po stavbi prve ne more izostati. Naj bi še slovenske vesi na murskem polju zdaj k svojemu pridu povzdignile glas! —

Mejo proti Ogerski imamo še vedno zaprto. Tisoče in tisoče forintov stojijo goste straže deželo, in vendar se ne ve, po katerem kraju ogerske dežele neki živinska kuga hodi. Trdijo nam popotniki od ondot, da je že davno ni več! — Vse kliče, naj bi se šla reč pozvedovat, in ako se ne najde nevarnost več, naj bi nam mejo odprli, kajti že nas tlači v vsem živežu buđa dragina. — Kakor drugej, začeli so tudi tukaj uradniki, — se ve da na povelje od vlade, nadlegovati kmete zaradi podpisovanja prošenj na cesarja. Rojaki — ne dajte se ugnati v kozji rog, naj vam pridejo brkasti gospodje s sladko ali ostro besedo, — do cesarja, očeta vseh podložnikov, se s prošnjo obrniti, ima pravico vsak državljan! — Vzlasti vi, ki se vam grozijo v Lj.—, pomnite si, da se zajčkov nikdo ne boji, če ne — žabe!

Stoperce 26. febr. Znamenje še zmiraj dobrega keršanskega duhá je, da se po naši slovenski domovini vedno bolj vnema gorečnost, lepšati hiše božje. Naj stopi kdo u katerokoli cerkev, kmalu zagleda, da je marsikaj starega popravljenega in marsikaj novega napravljenega. Prav tako kažemo svetu v djanji, da še ni tako kakor bi

verski nasprotniki radi imeli. Tudi v naši romantični stoperški dolinici pod donačko goro se namerjava delati za povekšanje in lepšanje farne cerkve. Dobri farmani, kteri so v enem letu brez briča po prostovoljnih darovih lep znesek denarja zložili za naj večje potrebe pri cerkvi, farovžu in šoli, hočejo še tudi farno cerkev sv. Antona, puščavnika vso prenarediti in ponoviti. Tu sem ne le domači, temuč tudi sosedni Dravinčani in bližnji dravski poljanci in drugi sosedji radi prihajajo k sv. Antonu ter ga kot priprošnjika zoper kužne bolezni posebno častijo. Navdušila je farane posebno blagosrénost Njih Veličanstva, presvitlega cesarja Ferdinanda, kteri so za stoperško cerkev darovali 400 goldinarjev. Veselo in srčno kakor šolarji pri slovesni sv. meši na dan sv. Matije želé in kličejo vsi hvaležni stoperški farmani: „Še dolgo let nam Bog ohrani Ferdinanda milega!“

Za poduk in kratek čas.

Slovenskim mladenčem v resen poduk

2. Solnčna stran.

„Branje dobrih knjig oblaži sree, in prežane vso divjost in razuzdanost“. Ovid.

Vesela prikazen je, da se slovenski fantje vedno bolje pečajo z branjem podučnih slovenskih knjig in časnikov. — Nedavno pride k pisatelju vincarsk fant in vpraša, če bi še zamogel k Mohorski družbi pristopiti; „bral sem“, pravi, „nektere bukve Mohorske družbe, in se mi silo dopadejo, zato pa bi si jih rad naročil?“ Plačal je potem 1 gold. in je za latos kot družbenik vpisan.

Pri sv. Jurju na Goričkem, kder je dozdej vse pospano bilo, fanti preradi prebirajo „Slov. Gospodar“ in si ga sami naročajo. Tako je storil priden mladenec F. K.; prosil je svojega očeta, da bi mu ob novem letu „Slov. Gospodar“ naročili, pa oče mu odgovorijo: „Za mohorsko družbo bom že dal, za časnik pa ne“. Fant gre in poišče v svoji hranilnici, kar si je bil med letom pridelal, da očetu 3 gld. in prosi, da mu „Gosp.“ za celo leto naročijo, rekoč: „Boljše je, da ob nedeljah doma list preberam, kakor da bi po slabih potih hodil ali po krčmah denar zapravljaj“. — Tako je prav.

Na noge, dragi mladenči slovenski! prebirajte radi dobre slovenske knjige in podučne časnike, da si bote oblažili sree in um zbištrili. Za Vas se trudijo blagi rodoljubi slovenski, da bi Vam boljše prihodnost priborili. Čas naprej hiti kot brzi vir; če zdaj zanemarite uriti se v lepih vedah, ter si priskrbeti učenosti svojemu stanu primerne, se potem lahko zgodi, da se Vašega lepega očetovega doma tujec poloti, Vi pa se boste prepozno solzili po zgubljeni domačiji. Vaši očetje niso imeli toliko lepe prilike kakor je

Vi imate, po čitanju lepih knjig in časnikov se vedno boljše uriti in povzdigniti do prave omike, s katero si zamorete pridobiti častno mesto med sosedi in se dokopati do zaželenega blagostanja. Nekdaj so Vaši očetje hodili v trdo nemške šole, in zato se niso kaj prida naučili, ker niso razumevali, kar so prebirali in pisarili; od take šole jim druga ni ostalo, kot slabo pisano nemško ime, slovenski pa se še podpisati ne znajo; odtod pa pride, da so vsi mrtvi za domačo besedo, in se dajo potuhnjenim nemškutarjem za nos voditi. Da se tudi Vam taka ne zgodi, učite se lepega slovenskega jezika v besedi in pisavi, podpisujte se le po slovenski, naj bo pismo kakoršno bo. Saj je slovenska pisava dosti lepša od rogate nemške. Pod slovensko pismo nemški podpis napravljati, je blizo tako, kakor če se h konju vol pripreže.

Žalibog se tudi sedaj še najdejo šole, v katerih se samo nemški gôde, kar je celó nepostavno in neumno. V takošnih šolah se zastonj hlače trgajo in dragi čas trati, iz takovih šol pridejo otroci po 15 let stari, ki niti apostolske vere ne znajo več moliti. Prišel je te dni k pisatelju teh vrst fant, ki je v Selnici v šolo hodil, in ni znal apostolske vere moliti. Vprašam: Si hodil v šolo? „Saj sem hodil v Selnici več let v šolo in brati tudi znam, pa v šoli sem se vse nemški učil, slovenski pa ne, in zdaj ne znam ne eno ne drugo“. Imel je tudi nemške molitne bukve, brati jih zna, pa jih ne ume; kaj mu tedaj pomaga vsa šola, v kateri je leta in leta dragi čas tratil?

Lepo bi bilo, ko bi se slovenski mladenčji združili po trije ali po četiri, ter bi si tako skupaj naročili „Slov. Gosp.“ in po nedeljah ga lepo prebirali po zimi pri gorki peči, po leti pa v hladni senci na zeleni trati. Poblašili bi si serce in zbistrili um, da bi bili dnes ali jutre razumni gospodarji.

Peter Dajnko.

„Sl. Gospodar“ je v predzadnji številki žalostno novico razglasil, da so častiti gospod **Peter Dajnko**, dekan pri Veliki nedelji, umrli. Rajni gospod zaslužijo, da jim tukaj časten spominek postavimo, ker so bili skrben dušni pastir in posebno v svojih mladih, krepkih letih navdušen in delaven narodnjak in slovenski pisatelj. Rodili so se rajni Dajnko 23. mal. travna leta 1787 v pošteni fari sv. Petra blizo Radgone. Njih oča, prost in pošten kmet, so spoznali, da bi mladi Peter sposoben bil za uk; zatorej ga pošljejo v Maribor, naj bi se v latinskih šolah pripravljaj za duhovni stan. Že v Mariboru se je dijak Dajnko po svoji prebrisani glavici in lični gibčnosti toliko ljudem prikupil, da so ga na razne kraje za domačega učitelja ali inštruktorja želeli. In kot umen odgojitelj so rajni Dajnko v celem svojem življenju neki poseben vpliv do otrok imeli. Dovršivši nižje

latinske šole, so se kot krepek dijak v Gradec v višje šole podali. Tudi v Gradcu so v naj imenitnejših rodbinah kot odgojitelj v velikem spoštovanju bili, kakor so pogostoma radi o tistem času govorili. Pobožnega in pohlevnega srcá se po dovršenih višjih šolah odločijo za duhovski stan, ter se podajo v sekovsko semenišče. Odlični dijak, kakor so sploh bili, so tudi v bogoslovju izvrstno napredovali. Zarad tega so bili že v tretjem bogoslovskem letu v mešnika posvečeni leta 1813. Po dokončanem bogoslovskem uku so najprej služili za dušnega pastirja v fari v Waltersdorfu blizo Gradca in kratko potem v radgonski mestni fari. Kot dušni pastir v vinogradu Gospodovem so marljivo delali; v šoli bili so neutrudljiv učitelj, kar jim živeči radgonski mestjani in mestjanke z veseljem spričujejo. Na narodnem polji so bili eden izmed prvih delalcev, ter so po svojih spisih, ktere bodemo poznej omenili, kakor tudi v živi besedi narodni duh vzbujali, slovensko slovstvo s svojimi spisi obogatili. Bog sam vé in pravični domoljubi pripoznavajo, da so Dajnko ravno v tem času kot kaplan v Radgoni za Slovence mnogo storili. Povsod, kamorkoli prideš, ti vedó starejši prebivalci povedati o Dajnkovih molitvenih knjigah, o njegovem slov. katekizmu itd. Narodnjak zdrave korenine ni iskal človeške hvale niti dobička drugega, kakor edino le korist národa in čast Božjo. In ravno pri tem svojem neutrudljivem delovanju so se za vse svoje žive dni bolezní nalezli, ktere se niso več mogli znebiti. Včasih so namreč cele dni v bukvah tičali in pisali, toraj niso mogli na zdrav zrak, nego so si okna in vrata odpirali, pri tem pa dober posluh zgubili. Pa vse to ni overalo marljivega gospoda delati za Božjo čast in za blagor národa.

(Konec prihodnjič.)

Politični ogled.

Avstrija. Zgodilo se je poslednji četrtek 6. marea 1873, kar milijone najzvestejših Avstriancev v serce boli — sprejela je zbornica poslancev na Dunaji brez vse obravnave, kar na eno sápo volilno preuredbo, kakor jo je vlada izdelala in politiška modrost nemško-liberalne stranke dodelala. Od 203 drž. poslancev jih je bilo komaj 122 nazočih. Brž v začetku seje so Poljaci (razen treh galiških Rusinov) s Črnečtom vred zbornico zapustili in pismeno razloge tega izrekli, da namreč državni zbor pravice nima sklepati postav, ki jemlje dež. zborom bistveno pol. pravico, pošiljati namreč poslance iz deželnega v državni zbor. — Razen grofa Fedrigotti iz Tirolskega in pl. Morpurga iz Tržaškega, ki sta pa proti glasovala, bilo je toraj v zbornici le 120 ustavakov, in med temi — žalibog tudi 5 Dalmatincev —, ki so po ukazu strahovalke „N. fr. Pr.“ brez ugovora in brez vse